

В. Ю. УРКЕВИЧ,
доктор юридичних наук, професор, провідний
науковий співробітник НДІ правового забез-
печення інноваційного розвитку НАПрН
України

ПРО ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО СТАНОВИЩА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КООПЕРАТИВІВ

Сільськогосподарські кооперативи є самостійними учасниками аграрних правовідносин. У статті розглянуто особливості правового становища сільськогосподарських кооперативів, зокрема наявність у них прав юридичної особи, можливість створення кооперативу лише приватними особами, членський характер об'єднання в кооперативі, здійснення сільськогосподарської діяльності та ін. Окремо висвітлено особливості правового становища таких типів сільськогосподарських кооперативів, як виробничі та обслуговуючі. Внесено пропозиції з удосконалення законодавства України в частині умов членства в сільськогосподарських кооперативах.

Ключові слова: сільськогосподарський кооператив, правове становище, сільськогосподарський виробничий кооператив, сільськогосподарський обслуговуючий кооператив, правосуб'єктність.

Постановка проблеми. Сільськогосподарські кооперативи є самостійними суб'єктами аграрного права й учасниками аграрних правовідносин, зважаючи на що вони наділені спеціальною правосуб'єктністю. Предметом діяльності цих суб'єктів є здійснення значного числа видів сільськогосподарської діяльності. З'ясування правового становища сільськогосподарських кооперативів має важливе як теоретичне (для подальшого вдосконалення теорії аграрного права), так і практичне (для вдосконалення законодавства України, вирішення проблем у правозастосуванні) значення. Викладене вказує на актуальність теми запропонованої статті.

Мета статті. Проведення аналізу законодавства України щодо правового становища сільськогосподарських кооперативів і внесення пропозицій щодо його вдосконалення.

Виклад основного матеріалу. Правові засади створення та діяльності сільськогосподарських кооперативів визначені як спеціальним Законом України «Про сільськогосподарську кооперацію» від 17 липня 1997 р. №469/97-ВР [1] (у редакції Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію»» від 20 листопада

2012 р. №5495-VI [2]), так і такими актами законодавства, як, наприклад, Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. №436-IV [3], Закон України «Про кооперацію» від 10 липня 2003 р. №1087-IV [4] та ін.

Легальне визначення поняття «сільськогосподарський кооператив» закріплене у ст. 1 Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію», згідно з абз. 6 п. 1 якого таким кооперативом визнається юридична особа, утворена фізичними та/або юридичними особами, які є виробниками сільськогосподарської продукції, що добровільно об'єдналися на основі членства для провадження спільної господарської та іншої діяльності, пов'язаної з виробництвом, переробкою, зберіганням, збутом, продажем продукції рослинництва, тваринництва, лісівництва чи рибництва, постачанням засобів виробництва і матеріально-технічних ресурсів членам цього кооперативу, наданням їм послуг з метою задоволення економічних, соціальних та інших потреб на засадах самоврядування. Як убачається з наведеної дефініції, вона сконструйована шляхом поєднання ознак, характерних рис розглядуваного суб'єкта. Охарактеризуємо їх докладніше.

Передусім слід зазначити, що сільськогосподарський кооператив користується правами юридичної особи. Пунктом 1 ст. 80 Цивільного кодексу України від 16 січня 2003 р. №435-IV [5] визначено, що юридичною особою є організація, створена і зареєстрована у встановленому законом порядку. Особливістю правового становища сільськогосподарського кооперативу є те, що у створенні цієї юридичної особи можуть брати участь одночасно як фізичні та юридичні особи, так і лише фізичні або ж лише юридичні особи. Така варіативність засновницького складу сільськогосподарського кооперативу пояснюється можливістю функціонування двох типів цих суб'єктів – виробничих чи обслуговуючих кооперативів. При цьому коло засновників сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу законодавчо не обмежується (це може бути будь-яка комбінація фізичних і юридичних осіб). На відміну від цього, засновниками (а надалі відповідно й членами) сільськогосподарського виробничого кооперативу можуть виступати виключно особи фізичні, зважаючи на законодавчу вимогу їх обов'язкової трудової участі в діяльності такої юридичної особи (п. 1 ст. 12 Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію»).

Особливо слід підкреслити, що в даний час ці фізичні чи юридичні особи (засновники, члени сільськогосподарського кооперативу) можуть бути як громадянами України, так й іноземцями чи особами без громадянства, а також юридичними особами України та іноземних держав, що беруть участь у діяльності кооперативу через своїх представників (ч. 2 ст. 7 Закону України «Про кооперацію»). Такий нормативний припис вважаємо недостатньо обґрунтованим, оскільки як при створенні сільськогосподарського кооперативу (приміром, виробничого), так і при його подальшому функціонуванні його засновники та члени можуть передавати цій юридичній особі як пайові внески земельні ділянки сільськогосподарського призначення. А як відомо, останні, згідно із земельним законодавством України, перебувати у власності іноземців, осіб без громадянства чи іноземних юридичних осіб не можуть. До речі, до викладення у 2012 р. Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» в новій редакції склад засновників сільськогосподарських кооперативів обмежувався виключно громадянами України та юридичними особами України.

Наступною констатуючою ознакою сільськогосподарського кооперативу є вимога до його засновників (а звідси й до членів) щодо їх належності до числа виробників сільськогосподарської продукції. Нормативно категорія «виробники сільськогосподарської

продукції» визначається як юридичні особи всіх організаційно-правових форм господарювання та їх відокремлені підрозділи, фізичні особи (фізичні особи-підприємці, домогосподарства), які займаються сільськогосподарською діяльністю, передбаченою класифікацією видів економічної діяльності, мають у володінні, користуванні або розпорядженні землі сільськогосподарського призначення чи сільськогосподарських тварин (абз. 2 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про сільськогосподарський перепис» від 23 вересня 2008 р. №575-VI [6]). Як убачається, до числа виробників сільськогосподарської продукції належать як широке коло юридичних осіб, так і фізичні особи (у тому числі й приватні підприємці), основним предметом діяльності яких є сільськогосподарська діяльність, що здійснюється з використанням земель сільськогосподарського призначення чи сільськогосподарських тварин. Викликає сумнів можливість віднесення до таких виробників домогосподарств, адже це сукупність осіб, які спільно проживають в одному житловому приміщенні або його частині, забезпечують себе всім необхідним для життєдіяльності, ведуть спільне господарство, повністю або частково об'єднують та витрачають кошти (абз. 2 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про сільськогосподарський перепис»). Більше того, не є зрозумілим, яким чином така сукупність осіб (домогосподарство) може виступити засновником чи бути членом сільськогосподарського кооперативу, зважаючи на відсутність інституту колективного членства в останньому.

Наголосимо на тому, що законодавча вимога наявності статусу виробника сільськогосподарської продукції для засновників сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу не викликає заперечень, адже такі кооперативи створюються відповідними аграрними товаровиробниками для отримання різноманітних послуг з метою організації своєї сільськогосподарської діяльності. Інша ситуація складається при заснуванні сільськогосподарського виробничого кооперативу, метою створення та функціонування якого є спільне провадження фізичними особами аграрної діяльності з виробництва (вирощування) сільськогосподарської продукції. Якщо така фізична особа на момент заснування сільськогосподарського кооперативу (чи вступу до нього на умовах членства) вже самостійно виробляє сільськогосподарську продукцію, то сенс її участі у такому виробничому кооперативі втрачається. Звідси можна заключити, що вимога приналежності до виробників сільськогосподарської продукції має стосуватися лише засновників (членів) сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів.

Однією з визначальних ознак сільськогосподарського кооперативу є добровільне об'єднання

в ньому осіб на основі членства. Цілком природно те, що такий кооператив, як юридична особа приватного права, створюється за ініціативою фізичних чи приватних юридичних осіб, за їх власним волевиявленням та погодженим інтересом щодо спільної сільськогосподарської діяльності. Ззовні поєднання цих осіб оформлюється членським зв'язком між ними та цією юридичною особою, наявністю інституту членства в сільськогосподарському кооперативі. Таким членством можна вважати правовий зв'язок фізичної чи юридичної особи із сільськогосподарським кооперативом, що виявляється у взаємних правах й обов'язках названих суб'єктів з приводу спільної сільськогосподарської діяльності.

Аграрне законодавство визначає умови й порядок виникнення членських відносин у сільськогосподарських кооперативах. Зробивши певне узагальнення наявних нормативних приписів, можна заключити, що умовами членства в сільськогосподарському кооперативі є: а) досягнення 16-річного віку (лише для фізичних осіб), б) виявлення бажання брати участь у діяльності кооперативу, в) внесення вступного внеску у порядку та розмірах, визначених статутом кооперативу, г) визнання положень статуту кооперативу (статті 6, 12 Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію», ст. 10 Закону України «Про кооперацію»). Вважаємо за необхідне навести певні пояснення щодо викладених умов.

Так, насправді у наведених статтях законів України «Про сільськогосподарську кооперацію» та «Про кооперацію» закріплена ще одна умова членства в сільськогосподарському кооперативі – внесення пайового внеску в порядку та розмірах, визначених статутом кооперативу. Проте, на наше переконання, пайовий внесок як основний вид внеску членів сільськогосподарських кооперативів, що становить основу паю та передача якого є підставою для виникнення у членів кооперативу права на пай, слід вносити вже після прийняття особи до сільськогосподарського кооперативу. І тоді в наявності буде цілком логічна ситуація – внесення вступного внеску (невеликого за розміром, певного гарантійного внеску щодо дійсності намірів особи набути членство в сільськогосподарському кооперативі) буде відбуватися до вирішення питання про прийняття особи до членів кооперативу (тобто це саме і буде однією з умов виникнення такого членства), а пайовий внесок буде передаватися особою після прийняття до кооперативу, тобто вже за наявності статусу члена названого суб'єкта.

Також у наведених нормах законів України «Про сільськогосподарську кооперацію» та «Про коопера-

цію» йдеться про таку умову членства в сільськогосподарському кооперативі, як дотримання вимог статуту його майбутніми членами. Проте, як убачається, цю умову членства слід було б викласти саме так, як нами запропоновано («визнання положень статуту кооперативу»), адже дотримуватися вимог цього локального нормативно-правового акта кооперативу можна лише після набуття членства в такій юридичній особі.

Порядок вступу до сільськогосподарського кооперативу передбачає подання письмової заяви про це правлінню (голови правління) кооперативу, рішення якого підлягає затвердженню загальними зборами членів сільськогосподарського кооперативу (ст. 11 Закону України «Про кооперацію»). Звернемо увагу на те, що жодних підстав для відмови особі у прийнятті до членів сільськогосподарського кооперативу або ж незатвердження рішення правління (голови правління) про прийом до кооперативу загальними зборами членів останнього аграрне законодавство України не передбачає. Вважаємо, що такими підставами може бути лише недотримання наведених раніше умов членства в сільськогосподарському кооперативі.

Істотне значення для характеристики правового становища сільськогосподарського кооперативу має предмет його діяльності. У Законі України «Про сільськогосподарську кооперацію» його визначено як провадження спільної господарської та іншої діяльності, пов'язаної з виробництвом, переробкою, зберіганням, збутом, продажем продукції рослинництва, тваринництва, лісівництва чи рибництва, постачанням засобів виробництва і матеріально-технічних ресурсів членам цього кооперативу, наданням їм послуг.

Перша частина такого доволі широкого предмета діяльності розглядуваних кооперативів стосується сільськогосподарських виробничих кооперативів, тобто сільськогосподарських кооперативів, що утворюються шляхом об'єднання фізичних осіб, які є виробниками сільськогосподарської продукції, для провадження спільної виробничої або іншої господарської діяльності на засадах їх обов'язкової трудової участі з метою одержання прибутку (абз. 5 п. 1 ст. 1 Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію»).

Визначення господарської діяльності наведено у п. 1 ст. 3 Господарського кодексу України, де вона розуміється як діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність. Зрозуміло, що така діяльність

сільськогосподарського виробничого кооперативу стосується виконання різних операцій (виробництво, переробка, зберігання, збут, продаж), що вчиняються відносно сільськогосподарської продукції. До останньої належить продукція рослинництва, тваринництва, лісівництва та рибництва. Перелік такої сільськогосподарської продукції наведено у секції А «Продукція сільського господарства, лісового господарства та рибного господарства» Державного класифікатора продукції й послуг ДК 016:2010, затвердженого наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики «Про затвердження та скасування національних класифікаторів» від 11 жовтня 2010 р. № 457 [7], а також у групах 1–24 Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТЗЕД) згідно із Законом України «Про Митний тариф України» від 19 вересня 2013 р. № 584-VII [8]. Звідси кооператив може вважатися сільськогосподарським виробничим лише за умови виробництва, переробки, зберігання, збуту чи продажу будь-якого виду продукції, що включена до названих вище переліку чи груп.

На відміну від цього предметом діяльності сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів може бути постачання засобів виробництва і матеріально-технічних ресурсів своїм членам, надання таким особам різноманітних послуг. Адже нормативно сільськогосподарський обслуговуючий кооператив визначається як сільськогосподарський кооператив, що утворюється шляхом об'єднання фізичних та/або юридичних осіб – виробників сільськогосподарської продукції для організації обслуговування, спрямованого на зменшення витрат та/або збільшення доходів членів цього кооперативу під час провадження ними сільськогосподарської діяльності та на захист їхніх економічних інтересів (абз. 7 п. 1 ст. 1 Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію»).

З урахуванням різноманітності можливого предмета діяльності сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів ст. 5 Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» регламентує, що залежно від виду діяльності такі кооперативи поділяються на переробні, заготівельно-збутові, постачальницькі та ін. При цьому до переробних сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів належать кооперативи, які здійснюють переробку сільськогосподарської сировини, що виробляється членами таких кооперативів (виробництво хлібобулочних, макаронних виробів, овочевих, плодово-ягідних, м'ясних, молочних, рибних продуктів, виробів і напівфабрикатів з льону, луб'яних культур, лісо- і пиломатеріалів тощо). Заготівельно-збутові сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи здійснюють, зокрема, за-

готівлю, зберігання, передпродажну обробку та продаж продукції, виробленої членами таких кооперативів, надають їм маркетингові послуги. Постачальницькі сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи утворюються з метою закупівлі та постачання членам таких кооперативів засобів виробництва, матеріально-технічних ресурсів, необхідних для виробництва сільськогосподарської продукції та продуктів її переробки, виготовлення сировини, матеріалів та постачання їх членам кооперативу. Сервісні сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи можуть надавати своїм членам послуги технологічні, транспортні, меліоративні, ремонтні, будівельні, з ветеринарного обслуговування тварин і плеємної роботи, бухгалтерського обліку і аудиту, науково-консультаційного обслуговування, а також інші послуги. У разі поєднання кількох видів діяльності утворюються багатофункціональні кооперативи.

Важливою виступає мета об'єднання осіб у сільськогосподарський кооператив та функціонування цієї юридичної особи – це задоволення економічних, соціальних та інших потреб членів кооперативу. Адже такі юридичні особи виконують важливі функції щодо самоорганізації сільського населення, об'єднання сільських мешканців для спільної праці, надання різноманітної допомоги у веденні їх приватного подвір'я та домашнього господарства, у здійсненні виробничо-господарської діяльності виробників сільськогосподарської продукції. Саме такою метою діяльності (задоволення потреб їх членів) сільськогосподарські кооперативи відрізняються від інших сільськогосподарських підприємств, що, у свою чергу, дозволяє в теорії аграрного права відносити розглядувані кооперативи до сільськогосподарських підприємств кооперативного типу [9, с. 48].

Діяльність сільськогосподарських кооперативів здійснюється на засадах самоврядування. Це означає, що саме члени сільськогосподарського кооперативу визначають мету та предмет діяльності конкретного кооперативу, формують його органи управління та встановлюють їх компетенцію, саме члени кооперативу безпосередньо входять до складу таких органів та шляхом голосування на їх засіданнях реалізують належне їм право голосу, а також контролюють виконання рішень органів управління розглядуваного кооперативу.

Висновки. У законодавстві України закріплено такі особливості правового становища сільськогосподарських кооперативів: а) наявність у таких суб'єктів прав юридичної особи, б) створення кооперативу лише приватними особами (фізичними та юридичними), в) членський характер об'єднання в кооперативі, г) здійснення сільськогосподарської

діяльності, д) задоволення економічних, соціальних та інших потреб членів кооперативу як особлива мета об'єднання осіб у сільськогосподарський кооператив, е) самоврядування в кооперативі. На додаток до цього сільськогосподарські виробничі кооперативи характеризують специфічний предмет діяльності (виробництво, переробка, зберігання, збут, продаж продукції рослинництва, тваринництва, лісівництва чи рибництва), а також можливість виступати його засновниками та членами лише фізичних осіб. Оскільки предметом діяльності сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів є надання різноманітних послуг своїм членам, то останні (як і його засновники) мають належати до числа виробників сільськогосподарської продукції.

Зважаючи на це, слід уточнити у визначенні поняття «сільськогосподарський кооператив», закріпленому в Законі України «Про сільськогосподарську кооперацію», те, що члени сільськогосподарських виробничих кооперативів не повинні належати до числа виробників сільськогосподарської продукції. Також слід уточнити умови членства в сільськогосподарських кооперативах, зокрема в частині внесення при вступі до такого суб'єкта лише вступного внеску в порядку та розмірах, визначених статутом кооперативу, а також визнання положення статуту кооперативу.

Перспективою подальших наукових досліджень є вивчення правового становища сільськогосподарських товаровиробників інших видів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про сільськогосподарську кооперацію : Закон України від 17.07.1997 № 469/97-ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 1997. – № 39. – Ст. 261.
2. Про внесення змін до Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» : Закон України від 20.11.2012 № 5495-VI // Відом. Верхов. Ради України. – 2013. – № 50. – Ст. 698.
3. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 436-IV // Відом. Верхов. Ради України. – 2003. – № 18. – Ст. 144.
4. Про кооперацію : Закон України від 10.07.2003 № 1087-IV // Відом. Верхов. Ради України. – 2004. – № 5. – Ст. 35.
5. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 435-IV // Відом. Верхов. Ради України. – 2003. – № 40. – Ст. 356.
6. Про сільськогосподарський перепис : Закон України від 23.09.2008 № 575-VI // Відом. Верхов. Ради України. – 2009. – № 9. – Ст. 115.
7. Про затвердження та скасування національних класифікаторів : наказ Держ. ком. України з питань техн. регулювання та спожив. політики від 11.10.2010 № 457 // Баланс-Бюджет. – 2010. – № 44.
8. Про Митний тариф України : Закон України від 19.09.2013 № 584-VII // Відом. Верхов. Ради України. – 2014. – № 20–21. – Ст. 740.
9. Статівка А. М. Аграрне право (оглядові лекції, нормативно-правові акти) : навч. посіб. / А. М. Статівка, В. Ю. Уркевич. – Х. : Юрайт, 2014. – 352 с.

REFERENCES

1. Pro silskohospodarsku kooperatsiiu: Zakon vid 17.07.1997 № 469/97-VR (On Agricultural Cooperation: Law of 17.07.1997 № 469/97-VR), *Vidom. Verkhovn. Rady Ukrainy*, 1997, No. 39, St. 261.
2. Pro vnesennia zmin do Zakonu Ukrainy «Pro silskohospodarsku kooperatsiiu» (On Amendments to the Law of Ukraine «On Agricultural Cooperation») Zakon vid 20.11.2012 No. 5495-VI, *Vidom. Verkhovn. Rady Ukrainy*, 2013, No. 50, St. 698.
3. Hospodarskyi kodeks Ukrainy: Zakon vid 16.01.2003 No. 436-IV (Economic Code of Ukraine: Law of 16.01.2003 No. 436-IV), *Vidom. Verkhovn. Rady Ukrainy*, 2003, No. 18, St. 144.
4. Pro kooperatsiiu: Zakon vid 10.07.2003 No. 1087-IV (On Cooperation: Law of 10.07.2003 No. 1087-IV), *Vidom. Verkhovn. Rady Ukrainy*, 2004, No. 5, St. 35.
5. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy: Zakon vid 16.01.2003 No. 435-IV (The Civil Code of Ukraine: Law of 16.01.2003 No. 435-IV), *Vidom. Verkhovn. Rady Ukrainy*, 2003, No. 40, St. 356.
6. Pro silskohospodarskyi perepys: Zakon vid 23.09.2008 No. 575-VI (On Agricultural Census: Law of 23.09.2008 № 575-VI), *Vidom. Verkhovn. Rady Ukrainy*, 2009, No. 9, St. 115.
7. Pro Mytnyi taryf Ukrainy: Zakon vid 19.09.2013 № 584-VII (On Customs Tariff Ukraine: Law of 19.09.2013 № 584-VII), *Vidom. Verkhovn. Rady Ukrainy*, 2014, No. 20–21, St. 740.

8. Pro zatverdzhennia ta skasuvannia natsionalnykh klasyfikatoriv: nakaz Derzhavnoho komitetu Ukrainy z pytan tekhnichnoho rehuliuвання ta spozhyvchoi polityky vid 11.10.2010, No 457 (Approval and Cancellation of National Classifications: State Committee of Ukraine for Technical Regulation and Consumer Policy of 11.10.2010, No. 457), *Balans-Biudzhet*, 2010, No. 44.
9. Stativka A. M. *Ahrarne pravo (ohliadovi leksii, normatyvno-pravovi akty)* (Agrarian Law (Review Lectures, Regulations)), navchalnyi posibnyk, A. M. Stativka, V. Yu. Urkevych, Kh., Yurait, 2014, p. 352.

В. Ю. УРКЕВИЧ

доктор юридических наук, профессор, ведущий научный сотрудник
НИИ правового обеспечения инновационного развития НАПрН Украины

ОБ ОСОБЕННОСТЯХ ПРАВОВОГО ПОЛОЖЕНИЯ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ КООПЕРАТИВОВ

Сельскохозяйственные кооперативы являются самостоятельными участниками аграрных правоотношений. В статье рассмотрены особенности правового положения сельскохозяйственных кооперативов, в частности наличие у них прав юридического лица, возможность создания кооператива только частными лицами, членский характер объединения в кооперативе, осуществление сельскохозяйственной деятельности и др. Отдельно раскрыты особенности правового положения таких типов сельскохозяйственных кооперативов, как производственные и обслуживающие. Внесены предложения по усовершенствованию законодательства Украины в части условий членства в сельскохозяйственных кооперативах.

Ключевые слова: сельскохозяйственный кооператив, правовое положение, сельскохозяйственный производственный кооператив, сельскохозяйственный обслуживающий кооператив, правосубъектность.

V. U. URKEVYCH

Doctor of Legal Sciences, Professor, Leading Researcher of the Scientific and Research Institute
of Providing Legal Framework for the Innovative Development of National Academy
of Law Sciences of Ukraine

ON THE FEATURES OF LEGAL STATUS OF AGRICULTURAL COOPERATIVES

Problem setting. Agricultural cooperatives are independent agrarian law entities and participants of agrarian relations with a special legal personality. The object the activity of these entities is to conduct a significant number of agricultural activities. The study on the legal status of agricultural cooperatives has both theoretical and practical importance.

Target of research. The aims of the article are to analyze the legislation of Ukraine concerning the legal status of agricultural cooperatives and to propose the ways for legislation improvement.

Article's main body. The legal basis for the creation and operation of agricultural cooperatives identified by both: special Law of Ukraine «On Agricultural Cooperation» on July 17, 1997, № 469/97-ВР (as amended by the Law of Ukraine «On Amendments by the Law of Ukraine» On agricultural cooperation» on November 20, 2012, № 5495-VI), and such acts of legislation as the Economic Code of Ukraine on January 16, 2003, № 436-IV, the Law of Ukraine «On Cooperation» on July 10, 2003, № 1087-IV, and others.

The legal definition of «agricultural cooperative» entrenched in Art. 1 of the Law of Ukraine «On Agricultural Cooperation», according to p. 6 p. 1 such cooperative is entity formed by individuals and/or entities that are agricultural producers that voluntarily united on the basis of membership for conducting joint economic and other activities related to the production, processing, storage, sales of crop, animal, forestry or fish production, delivery of capital goods and material and technical resources to members of the cooperative, providing services to meet their economic, social and other needs on the principles of self-government. This definition constructed by combining features and characteristics of the proposed entity.

Conclusions and prospects for the development. The legislation of Ukraine stipulates the following features of the legal status of agricultural cooperatives: (a) such entities have legal personality, (b) the establishment of cooperative only by private persons (natural or legal), (c) the membership nature of union in the cooperative, (d) conducting of agricultural activity, (e) meeting the economic, social and other needs of the cooperative member as a special goal of union in the agricultural cooperative, (e) self-government in cooperative.

Key words: agricultural cooperative, legal status, agricultural production cooperative, agricultural service cooperative, personality.